ÑAPA
VRIJDAG 20 MEI 1983
AMIGOE - WEEKENDBIJLAGE

Henry Habibe na bezoek aan Havana:

Onderwaardering Afro-Cubanisme

"OP CUBA HEB ik gesproken met de dichter Zacaría Tallet. Ik vond het heel interessant om te horen hoe verontwaardigd het publiek reageerde, toen hij in 1928 zijn gedicht "La Rumba" voorlas. In dat gedicht dansen twee negers. Ze wiegen met hun heupen. Tallet schroomt er niet voor de dingen bij hun naam te noemen. Het publiek reageerde daar verontwaardigd op, omdat men het als taboe beschouwde. Destijds dacht men dat alles wat donker of zwart was, niet op hoog niveau kon zijn. Ook muziek als de rumba werd dus niet gewaardeerd."

Ontspannen vertelt de Arubaanse dichter Henry Habibe in zijn Haagse woonkamer. Zijn belangstelling voor alles wat in het Caribisch gebied geschreven wordt, uitte hij al vroeger in het tijdschrift 'Watapana'. Aan de Rijksuniversiteit van Leiden is hij bezig met het schrijven van een proefschrift over "El compromiso en la poesía afroantilliana", het engagement in de Afro-Antilliaanse poezie. De leraar-Spaans bekijkt hoofdzakelijk de poezie van Cuba en Puerto Rico. Daarvoor is hij aan het eind van 1981 in Havana op Cuba geweest, waar een colloquium gehouden werd over de Cubaanse literatuur.

De Cubaan Tallet wist, dat het publiek zich zou storen aan zijn 'La Rumba'. In zekere zin was hij erop uit burgertjes te pesten, want de Afro-Cubanen zetten

..... Henry Habibe: „De dichters van het Afro-Cubanisme neemt men niet serieus." In poëzie hoef je niet per se de tanden van de opstandige te zien. Alleen marxistische kunst vindt men er echte kunst. '.....

zich af tegen de vooroordelen van de Cubaanse bourgoisie. Henry Habibe ziet dit als een groot verschil met andere Caribische schrijvers, zoals de beroemde Aimé Césaire van Martinique en Jacques Romain van Haiti. "Césaire en Romain zetten zich vooral af tegen het Europese kolonialisme. De Afro-Cubanen zetten zich af tegen hun eigen Cubaanse bourgoisie".

De beweging van de Afro-Cubaanse poezie ontstond in

(Vervolg op pag 6, kol 1)

..... Habibe met Guillen en Augier .....

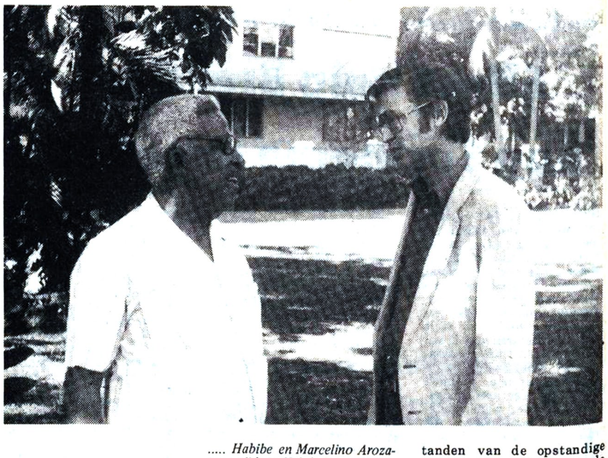

..... Habibe en Marcelino Arozarena tijdens Habibe's verblijf op Cuba .....

Onderwaardering Afro - Cubanisme

(Vervolg van pag 1)

een roerige tijd. Gerardo Machado heerste op Cuba, maar er was verzet tegen hem, dat tot uiting kwam in stakingen en opstanden, die vaak marxistisch van oorsprong waren. In die jaren tussen 1928 en 1935 waren de belangrijkste schrijvers Nicolas Guillén, Emilio Ballagas en Ramón Guerao. Zij schreven over de raciale, sociale en politieke problemen van de neger. Ze wezen op de absurde superioriteit van de Cubaanse bourgoisie. Wie nu zou denken dat de huidige Cubanen alleen maar lof hebben voor deze Afro-Cubanen, heeft het mis. Habibe: "Schrijvers en dichters die toen geen marxist waren, neemt men op het hedendaagse Cuba niet serieus. Ten onrechte. Als het om kunst gaat, hoeft het niet zo te zijn, dat alleen marxistisch getinte kunst echte kunst is".

DWEPEN

Habibe was het ook niet eens met de Cubaan Salvador Bueno die in Havana een inleiding hield over het negerthema in de literatuur van de Cubaanse revolutie. Habibe: "De stelling van Bueno kwam hierop neer, dat de Afro-Cubaanse literatuur uit de jaren '28—'35 een exotische literatuur was, zonder veel authentieke waarde. Bueno vond dat de dichters van het Afro-Cubanisme het negerthema oppervlakkig behandeld hebben. De dichters die na 1959 schreven, zouden de sociale en raciale problemen van de negers op Cuba beter in hun poezie tot uiting laten komen.

Ik vond het een beetje dwepen met de Cubaanse revolutie. Dan besef je niet, dat je alles en ook de literatuur in zijn ware historische context moet zien. Ik erken de waarde van de hedendaagse dichters op Cuba wel, maar de Afro-Cubaanse dichters uit de jaren dertig waren echt niet zo oppervlakkig als Salvador Bueno wilde doen geloven".

Op het colloquium in Cuba kon Habibe kennis maken met een aantal dichters van de Afro-Cubaanse richting. Habibe noemt de namen van Tallet, Pedroso, Marcellino Arozarena en Nicolas Guillen. Habibe: "Van deze dichters hoor je vandaag de dag alleen de naam van Nicolaas Guillen. Maar Tallet en Pedroso schreven hun geengageerde Afro-Cubaanse poezie al vóór Guillen". Guillens roem heeft volgens Habibe een politieke oorzaak. "Guillen is de richting opgegaan van politiek geengageerde gedichten. Hij stelde politieke en economische problemen aan de kaak. Toen kreeg je in zijn poezie de strijd tegen het Amerikaanse imperialisme. Dat resulteerde in de gedichten waarin hij Che Guevara en Fidel Castro verheerlijkt. U begrijpt dat zo'n man gewoon een standbeeld wordt op het eiland en erbuiten.

Habibe vindt het niet juist dat er over de anderen weinig gesproken wordt. "Toen Batista aan de macht kwam, is een man als Regino Pedroso vanwege zijn sterk geengageerde poezie in de gevangenis terecht gekomen, terwijl een man als Guillen in ballingschap ging leven. Een man als Pedroso verdient het wel vermeld te worden. Als het er op Cuba om gaat, hoe sterk men betrokken is bij de politiek, dan zouden ze Pedroso ook moeten noemen".

Met de beroemde Guillen heeft Habibe op Cuba ook gesproken. "Ik vroeg hem, hoe hij ertoe gekomen was om zijn 'Motivos del Son' te schrijven. Hij zei dat hij zeer gecharmeerd was van de muziek van de son en de rumba, typisch Afro-Cubaanse muziek. Hij wou die vorm ook voor zijn poezie gebruiken. Ik kende dat antwoord al uit verschillende interviews. Maar ik geloof dat het niet helemaal waar is. Bij het doornemen van dagbladen en tijdschriften uit die tijd, heb ik ontdekt dat de vorm van die muziek al eerder in de poezie gebruikt is. Het was geen persoonlijke vondst van Guillen".

RACIALE KAPPERS

Hoe actueel de strijd van de Afro-Cubanen in hun jaren was, bleek Habibe uit een gesprek met de dichter Marcelino Arozarena.

Habibe: "Arozarena vertelde over de raciale tegenstellingen van de jaren twintig, dertig, dat er kappers waren voor blanken en kappers voor zwarten. Dat vond ik wel heel interessant om te horen van een dichter die Afro-Cubaanse poezie geschreven heeft".

Het Afro-Cubanisme is een voorbije stroming in de literatuur. Tegenwoordig wordt er op een andere manier over het negerthema geschreven. Habibe: "De muzikale entourage die bij het Afro-Cubanisme zo belangrijk was, is verdwenen, evenals de religieuze sfeer en de sterk benadrukte sensualiteit".

Vindt Habibe dat jammer? Na enig denken: "Het is toch goed, dat je op een gegeven moment een andere soort poezie krijgt. Dat vind ik een rijkdom, als een poetisch genre zich ontwikkelt. Je moet het zó zien: vóór de Afro-Cubaanse poezie werd er min gedacht over de typische muziek van Cuba, de rumba en de son. Maar vanaf de jaren dertig beschouwde men die muziek niet meer als taboe. Iedereen ging op die muziek dansen".

TANDEN

Habibe vindt dat de tegenwoordige Cubanen de dichters van het Afro-Cubanisme onderwaarderen. Maar blijkt uit het feit dat het op een colloquium ook over hen ging toch niet een zekere trots? Habibe: "Zo zou je het niet moeten zien. Dat het negerthema op het programma stond, kwam niet voort uit trots. Zeker niet zoals Salvador Bueno het inleidde. Ik kon uit zijn stelling duidelijk proeven, dat hij juist de kwaliteit van de huidige jongere dichters onderstreepte. Hij bagatelliseerde de Afro-Cubaanse poezie een beetje. Ten onrechte. Want poezie hoeft niet persé te handelen over stakingen waarin we de tanden van de opstandige moeten zien. Veel van de dichters die het regime van Gerardo Marchado hebben meegemaakt, waren wel geengageerde dichters. Het is overdreven om te stellen, dat pas met de komst van de Cubaanse revolutie in 1959 de nieuwe dichters gebroken hebben met de rassendiscriminatie op Cuba".

Kon Habibe deze kritiek op Cuba ook laten horen? Hij antwoordt: "Ik heb het net zo op Cuba in de grote zaal waar we zaten gezegd. Ik heb niets gemerkt van een sanctie. Ik kreeg wel antwoord van Salvador Bueno, maar zijn antwoord vond ik niet bevredigend".

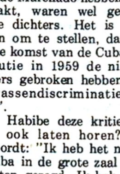

DOOR
B. JOS DE ROO

Voor het **asfalteren**, en **storten van grind**, voor alle werkzaamheden met **loader**, en / of het **schoonmaken van terreinen** is uw adres:

ASFALTERINGS-BEDRIJF
ARCHIBALD
Angolaweg 22 (Mon Repos)
Telefoon 70684